

ABONNEMENT

Pays étrangers
Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İctihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxvième ANNÉE

1 Août 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ
No : 326

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye
için: 2 1,2, Âlâ kâğıdı
5 liradır

ADRES

Cıgalöğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirini altıncı sene

1 Ağustos 1931

Sihhi sütun :

BÜYÜK ADA SANATORİUMU VE Dr. MUSA KÂZİM B.

Teşebbüs kahramanlarını nerede olursa olsun, kim ve hangi 'ırktan olursa olsun tebcil etmek ayinimizdir. Teşebbüs bir hayatiyyet, bir hayat kabiliyyeti eseridir ve hayatın hakiki şanıdır. Teşebbüs 'akim de kalsa müteşebbüs için bir şeref olmakdan yine khali kalmaz.

Teşebbüsünde muvaffak olanın mertebesi gazilik ise teşebbüsünde muvaffak olmayanınki şehidlikdir. Christophe Colomb, Amerikayı keşfe giderken 1492 de Bahri muhitin ortasında çıkan bir fırtına ile çarpışarak gark olsaydı yeni dünyayı keşfetmiş Christophe Colomb dan daha azmi mubeccel olurdu.

San'atdaşımız Dr. Musa Kazim Beyde, kendi meslek ve ihtisası da'iresinde bir kahramanı selâmlayoruz.

Bir kaç sene evveline gelinceye kadar Türkiye'mizin Sanatorium denilmeye lâyik bir Sanatoriumu yokdu. Dr. Musa Kâzım Bey bundan sekiz sene kadar evvel 20 yataklı bir hasta hane açmak için İstanbul Sihhiyye Müdürlüğünden bir ruhsetname almışdı. Bir müddet **Büyük Ada** nın Ma'aden tarafında kurduğu hasta hanesini yaşatdıktan sonra büyük bir terakki adımı olmak üzere, aynı adanın nisbeten ruzgârlardan mahfuz ve bol güneşli bir noktası olan nizam cihetinde ve meşhur **Dil** in üst tarafında çamlar arasında bir Sanatorium bina etmişdir. Bundan bir hafta evvel ziyaret ettiğiniz bu bina hakikaten **Sanatorium**

denilmeye ve yar u agyare gösterilmeye lâyikdir. 80 bin lira raddesinde bir mablag sarfile vücade gelen ve **İsviçre** nin **Davos** şehrindeki **Sanatorium** lardan birinin planına göre yapılmış olan bu Sanatorium 400 metre murabba'ı bir saha işgal ediyor; 20 dönüm kadar bağçesi, ormanı, çamlığı vardır. Kışın kaloriferle teshin olunuyor; 22 oda ve 4 salonu ihtiva eden bu yeni bina üstü örtülü Veranda ile muhatdır, önleri çamekânlıdır ve her odaya 'aid veranda kısmı bir paravana ile tefrik olunmuşdur. Sanatorium un südünü günde 14 okka süd veren iki inek, yumurtasını 150 tavuk te'min ediyor. Tere yağı crema dan müessese dahilinde istihsal olunuyor.

Fiatlar odasına göre günde 4 ilâ 8 lira arasında tahalluf ediyor. Verilen yemekler şunlardır:

Sabahları kahve altı : bir taze yumurta, peynir, tere yağı, reçel, süt, francıla.

Öğle yemeği : 2 et, sebze, pilav yahud makarna, tatli yahud meyve, salata.

İkinci kahve altısı : Sabah kahve altısının 'aynıdır.

Akşam, sa'at 8 de : pilav yahud makarna eksik olarak öğle listesinin 'aynidir.

Her gün her hasteye Sanatorium ineklerinin südünden yapılmış bir kâse yogurt verilir.

Tedavi; istirahat 8 den 9 a kadar; sabah kahve altı zamanı, 9 dan 11 e kadar balkonda açık

havada istirahat. 11 den 1,5 a kadar öğle ta'amu 2 den 4 e kadar hastalar odalarında istirahati mutlakada bulunurlar, eğlence serbest zamanlarda, salonlarda. mutala'a. Musiki yok.

Sanatorium ların ehemmiyyetini bir iki kelime ile anlatayım : Almanyada 169 Sana - torium vardır; 1500 «dispensaire» vardır .

Bundan başka veremli çocuklara mahsus 59 Sihhat Evi, yine veremlilere mahsus, 121 orman istirahat hanesi mevcuttur .

«Dispensaire», veremlileri ayakda tedavi eden sihhi müesseselerdir.

Şimalî Amerikada yataklarının mecmu'u otuz binden fazla olan 100 Sanatorium var. Verem tahribatını gittikçe artırıyor . Verem bir yangın gibidir etrafında kabili ihtirak bulduğunun cümlesini de yakar . Sanatorium ile, hasta olmayanlarda hastalar kadar 'alaka-dar olmalıdır. Çünkü hali sihhatda bir adamın hasta olmaması , bir hastanın i'ade'i 'afiyyet

etmesinden daha kıymetlidir. Çinde a'ile tabib-leri , a'ilede hastalanmış kimsé bulunmadıkca mu'ayyen ma'aşlarını alırlar, a'ileden biri has-talanınca hastalık devam ettiği müddetce ma'aşları verilmez . Bunu mektebi tıbbiyyede iken bir mecmu'ada okumuşdum . Bu fena bir usul degil .

Sanatorium lardan **İctihad** da bir kaç def'a bahs etmişdik , yine bahs edeceğiz ve Avrupa sanatoriumlarından ba'zılarının resimlerini derc edeceğiz . Ta ki hayatın kadri lâyikile bilinen memleket ve milletlerin neler yaptığı görülsün ve bir az 'ibret ve gayret alınsın.

San'atdaşımız Dr. Musa kâzım B. E. yi yüksek teşebbüs şimesinden dolayı bir daha tebrik etmeyi vatandaşlık ve insanlık vazifesi sayıyoruz.

23 Temmuz 1931 İctihad Evi

Dr. Abdullah Djevdet

ALKOL MÜSTEHLİKLERİNİN VEFİYYATI

Yeni bir tetebu'de M. Rudolf Bandel isbat ediyor ki alkoldan az çok mahrum oldukları devrlerde insanların vefiyyatı kat'i bir suretde azalıyor.

Bu keyfiyyeti subut mertebesine vardırmaq için M. Bandel, bir taraftan alkol istihlaki kolay ve bol olduğu devrlerde, diğer taraftan alkol istihsalı ve her halde istihlaki ilga edildiği ve takyid olunduğu devrlerde 'umumi vefiyyat cedvellerini tedkik etmiştir . Fakat yaş ve cins gibi ba'zı 'amillerin te'sirini de tahlil etmek lâzım geliyordu . Bu maksadla , mudekkik , evli erkeklerle, yalnız yaşayan erkeklerin vefiyyatını , ve museviler içğiye gayri musevilerden daha ziyade munhemik olduklarından musevi ve gayri musevi halkın vefiyyatı arasında bir mukayese yapmaya girişdi.

Almanyanın ba'zı memleketleri ile Budpest için serbest istihlak devri olarak 1910 senesi ve az alkol istihlak devri olarak da 'umumiyyetle 1918 - 1920 senelerini kabul etdi.

M. Bandel şu kakikata vasil yldu ki alkol ibtilası yüzünden vefiyyat devri olan 50 ilâ 60 yaşlarında erkek vefiyyat mikdarı 1910 - 1911 senesinde 1918 - 1920 senelerinde olduğundan daha yüksek olmuştur. ve yalnız yaşayn er-keklerde yefiyyat tenakusu meşhud olmuştur.

Daha evvelki tedkikatında M. Banel ölüm sebeblerini tahlilinde göstermiş ki alkol istih-lakinin tahdidi , 'işret mübtelalarının ma'ruz oldukları, anif ölümler, ak ciğerin hâd hasta-lıkları, kara ciğerin balmumu halini alması , yerem gibi hastalıklarla ölüm vak'alarını , bilhassa azaltıyor.

Mudekkik Bandel insanların vefiyyatı ile alkol istihlaki mikdarının tehavvulu arasında şe'ni bir nisbetin mevcut bulunduğun sabit bir hakikat nazarile bakıyor .

İctihad in geçen 325 inci nushasında 40 vağon rakı sernameli mekalesinide okuyun.

AB. Dj.